

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

§. 1. De Injuriis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

Judice, seu ab alio, aut injuria prementis non esset certa. Pars 2. per se est clara. Pars 1. autem, cui patrocinatur S. Thomas, Delirius, Raynaud. & alii communiter, probatur, non tantum exemplis multorum proborum hominum, quæ videre est apud Justum Lipsium in *Monitis Politicis* l. 2. c. 11. Dekrium, & Raynaud *citt.* sed etiam ex Scriptura S. Sic Sara dixit Abraham: *judicet Dominus inter me & te. Gen. 16.* Sic David ad Saulem: *judicet Dominus inter me & te; & ulciscatur me Dominus ex te. 1. Reg. 24.* Item ex hac ratione: quia talis provocatio, debite facta, est appellatio ad Judicem superiorem & competentem, scilicet ad Deum, quando deficit Judex in Mundo inter homines, & est rogare, ut Deus aliquo Providentiæ aut Justitiæ suæ opere aperiatur (vel in hoc vel in altero Mundo, prout ipsi libenter) latentem veritatem, & oppressam vindicet innocentiam. Est quoque signum confidentis in conscientia sua animi, subindeque conducit, ut injuste suppressiones salubriter terreantur, & ab injuria cessent. Habent quippe Judices, & alij, qui injustum gravamen inferunt, cur timeant ejusmodi provocaciones, ac illud auferant; audit enim Deus injuste oppressorum clamores, & vel in hac, vel adhuc gravius in altera vita vindicabit innocentes. Certè P. Drexelius in suo *Tribunali* l. 2. c. 3. affert omnino 24. tragica exempla, in quibus tales citationes ad Dei tribunal omnes suum effectum consecutæ sunt. Si verò Judex justam tulit sententiam, atque exequitur, ridere debet, non timere, tales provocaciones, vel citationes ad Dei tribunal, aut ad vallem Josaphat, uti & si justè repetis vel retines rem certò tibi debitam, licet adversarius supra animam tuam conjiciat, dicens fortè, ich gibts dir auf dein brinnende Seel 2c. Cur enim timeat mens conscia recti? cum Deus contra innocentem non tueatur temerè provocantem, sed potius hunc puniat ob temeritatem & indomitam passionem vel malitiam suam.

TITULUS XXXVI.

De Injuriis, & Damno dato.

SUMMARIUM.

1. 2. 3. Quid sit quotuplex sit Injuria.
4. Quam inferre eam, & pati possint.
5. Quam pariat obligationem, & quas actiones.
6. Quibus & contra quos competant actiones injuriarum, & an infamant.
7. An teneatur injuriarum, qui objicit vel divulgat crimen vel delictum verum.
8. Quomodo cesset actio injuriarum.
9. An licita sit retorsio contra injuriantem.
10. Quid intelligatur per damnum dolò vel culpa datum.
11. 12. Indè oritur actio Legis Aquiliæ. Quid hæc sit. Et quam obligentur ex quasi-delicto.
13. Quænam actiones oriantur ex quasi-delicto.
14. A quo, & quando reparari debeat damnum datum.
15. 16. An datum ex culpa merè Juridica (vel quasi-

delicto) debeat in conscientia reparari ante sententiam Judicis.

17. 18. An saltem post sententiam Judicis.
19. Corollaria inferuntur.
20. Repressaliæ, & Pignorationes, an licitæ.

Quoniam delicta & excessus sæpe fiunt cum injuria alterius, quæ & ipsa inter delicta, nimirum privata, numeratur. *t. t. Inst. & ff. de Injur.* vel etiam cum damno, illa autem satisfactio, istud verò reparationem postulat, recto ordine post priores Titulos de Delictis varijs, purgatis vel non purgatis, subnectitur præfens de Injurijs & Damno dato.

§. 1.

De Injurijs.

Sciendum 1. Injuriam aliter à Theologis, & aliter accipi à Juristis: Theologicè est alieni juris violatio, seu actio vel omisio contra jus alterius: Juridicè sumitur potissimum tripliciter. 1. generaliter, prout opponitur juri, sive privativè sive contradictoriè, & in hoc sensu injuria dicitur *pr. Inst. & l. 1. pr. ff. b. t.* quidquid contra justitiam & æquitatem fit, vel jure non fit: omne enim, quod non jure fit, injuria fieri dicitur. *l. 1. cit.* sive dein fiat cum culpa, sive sine culpa. 2. specialiter pro culpa, uti in *Lege Aquiliæ*, & est, quidquid opponitur juri contrariè, atque sic etiam damnum contra *Leg. Aquil. cit.* datum comprehendit. 3. & huic loco propriissimè pro contumelia seu læsione honoris cum intentione injuriandi & contemptu; nam contumelia dicitur à *contemnendo*. Unde definitur esse delictum, quo alterius honor aut existimatio dolosè leditur, seu est delictum privatum dolò in contumeliam alterius commissum, quo nempe alterius bona opinio apud alios minuitur aut adimitur. per *l. 7. l. fin. C. h. t.* Germanicè vocatur *Verleumdung / Schmach / Unbild*. Notanter dixi, *dolosè*, vel *dolò*, h. e. cum intentione ac animo injuriandi, seu lædendi existimationem. *l. 3. §. 1. l. 5. C. h. t.* & quidem sine jure dicendi vel faciendi tale quid, quo læditur alterius honor aut existimatio. per *pr. Inst. & l. 1. cit.* Si ergo absit dolus seu animus injuriandi, vel jus adsit aliquid faciendi, licet indè sequatur dispendium honoris & existimationis alienæ, injuria non censetur illata. *l. 3. §. 3. l. 13. §. 1. & l. 33. ff. l. 5. C. eod. & l. 55. ff. de R. J.* Quare qui per jocum vel inconsiderantiam profert verbum alteri injuriosum: si concionator detonet in depravatos mores, & peccatores, in genere tamen, neminem in specie perstringendo vel indicando, acrius reprehendat: si parentes liberos, præceptores discipulos, domini famulos, mariti uxores, Superior subditos castiget verbis probrosis, vel etiam moderato verbere, scilicet corrigendi causâ, injuriam non faciunt; licet cautè utendum injurijs objurgationibus, quia per illas subditi faciliè exacerbantur magis, quàm emendantur, præsertim si in proferente notetur inordinata passio. Pariter nemini inferat injuriam Magistratus, si aliquid ordinet, vel præcipiat, quod pertinet ad Juris vel Justitiæ administra-

tionem, licet inde sequatur honoris & existimationis dispendium: neque qui contra testem velut infamem excipit in iudicio &c. l. 3. §. 3. l. 13. §. 1. l. 6. l. 15. l. 33. &c. ff. h. t. l. 5. §. fin. ff. ad L. Aquil. Porro per animum & intentionem etiam indirectam & virtualem injuriandi infertur injuria, si nempe scienter aliquid dicitur vel fiat, quod per se trahit læsionem honoris aut famæ alienæ, ut si quis personam honestam nitatur pellicere ad impudicitiam. l. 9. ff. h. t. vel alterum inebriet, ut exponatur ludibrio &c.

3 Sc. 2. Injuriam dividi in Verbalem & Realem. Verbalis est, si dictio, vel verbo contumeliosus, læditur alterius honor & existimatio, ut si alteri objiciatur, vel evulgeretur, defectus morum, quod sit fur, adulter &c. vel defectus naturalis exprobratur, quod sit spurius, claudus, gibbosus &c. si quis utatur verbis obscænis apud virginem, si cantet aut prælegat quidquam, quod alterius pudorem sugillat. l. 15. §. 5. 7. 21. 27. ff. eod. Huc revocari potest injuria scripta, quæ fit per scripturam, epistolam, item per carmen seu libellum famosum, ut vocant, quando nempe per scripturam omisso auctoris nomine crimen, historia, vel aliud in ludibrium, contemptum, vilipensionem, infamiam alterius cedens spargitur in vulgus. Realis autem, si factio, vel gestu, ut si quis alterum pulset, verberet, ejus domum vi introeat, alicui digitum medium, seu inter alios digitos compressum, ostendat, cornua alterius januæ affigat, aut aliquem aliter ludibrio exponat. §. 1. Inst. l. Cornelia §. pr. ff. eod. l. 15. §. 27. cit. Idem est, si alterum sputo conspurcet, manum leves adversus eum quasi verberaturus. Item si iudex non servato juris Ordine procedit vel aliquid statuit. l. 32. ff. eod. Si verba vel facta de se ex natura sua sunt contumeliosa vel probrosa, præsumitur dolus seu animus injuriandi, licet protestans vel ponens illa protestetur, si non facere vel fecisse animo injuriandi, v. g. alterum vocando furem, sed addens: salvo ipsius honore &c. l. 5. C. eod. arg. c. 54. in f. de appellat. cum sit protestatio contraria facto: nisi nempe sufficienter probet, abfuisse dolum: sicut vice versa, si verba & facta de se non sint contumeliosa vel probrosa, præsumitur dolus abfuisse, nisi contrarium probetur. Si consideratis omnibus maneat dubium, an adfuerit dolus, seu animus injuriandi, is tam parum est præsumendus, quam parum alias præsumitur delictum. per l. 51. pr. ff. pro Socio. l. 6. C. de Dolo malo. c. fin. de Præsumpt. Porro si per dictum aut factum læditur honor vel fama leviter, injuria Levis, si graviter, Atrox, appellatur: levitas autem vel gravitas desumitur vel ex conditione personæ injuriantis & injuriatæ: vel ex loco: vel ex tempore: vel modo: vel ex ipsis verbis aut factis. §. 7. §. 9. Inst. l. 7. §. fin. l. 8. l. 17. ff. h. t.

4 Sc. 3. Quamvis injuriam inferre non possint, nisi personæ doli capaces, ut aded infans, furiosus, amens, plene ebrius &c. non inferre censentur ob defectum doli. l. 3. §. 1. ff. eod. pati tamen possunt homines quicumque, etiam

rationis usu destituti. l. 3. §. 1. cit. quia & mortui. l. 2. §. 4. ff. eod. Nec interest, an quis patitur injuriam directè & in persona propria, vel indirectè & in personis sibi valde conjunctis, quæ in alicujus potestate sunt: sicut infirmitas tractatio uxoris in maritum, liberorum nundum emancipatorum in patrem, famuli in negotiorum vel servicio domini occupati &c. in domum Religiosi in Prælatum redundare censetur. l. 2. §. 6. Inst. l. 1. §. 3. §. 5. l. 15. §. 48. ff. eod. c. 21. de Sent. Excom. in 6. Unde & dictæ personæ in aliis læsæ permittuntur institvere actionem injuriarum. l. 41. ff. h. t. quamvis vicissim non permittatur uxori, si lædatur maritus.

Sc. 4. Ex injuria oriri in injuriante obligationem satisfaciendi læso in conscientia omnem sententiam per reparationem honoris aut famæ, utpote per iniquitatem ablatam in injuriato autem multiplicem actionem injuriarum, quarum prima est Criminalis, quæ læsæ petit, ut reus debite plectatur, nimirum extraordinariæ poenæ, vel corporis afflictivæ, vel multæ pecuniariæ Fisco applicandæ &c. §. 1. Inst. h. t. nisi injuria sit facta per libellum famosum; tunc enim determinata in Jure est poena capitalis. l. un. C. de famos. libell. innovata Constit. Penali Caroli V. art. 110. casu quo impingitur crimen capitale. Neque multum refert, an crimen, quod in libello objicitur, sit verum vel falsum; quamquam in casu veritatis non ordinariam, sed extraordinariam poenam statuere videatur Constit. Caroli. Extraditur poena ad illos quoque, qui libellum famosum, ab alio compositum, scripserunt, divulgaverunt, aut inventum apud se retinuerunt licet non ad illos, qui ab alio acceptum deliquerunt non animo divulgandi, sed privatum penes se retinendi, ut docet Menoch. de arbit. Jud. casu 203. n. 39. Telle autem Harprecht ad §. 1. Inst. h. t. n. 210. etiam libellimosi poena passim solet esse arbitraria. a. Civilis, eaque vel Pœnalis, vel rei Persecutoria Pœnalis oritur tum ex Jure Prætorio, vocaturque æstimatoria, quæ læsus petit, ut reus persolvat æstimationem injuriæ, quanti nimirum læsus æstimat honorem, dicendo v. g. quod maluisset amittere 100. florenos, quam hoc dedecus vel probum sustinuisse: & hanc poenam, præviâ tamen moderatiõe, si æstimatione videretur esse nimia, iudex tenetur ad judicare læso pro satisfactione. Et hæc actio, utpote Prætoris & Pœnalis, durat tantum per annum. Tum ex Jure Civili, nimirum ex Lege Cornelia, quæ vindicantur quedam injuriæ reales, ut si aliquis pulsetur, verberetur, aut domus ejus, in qua actu habitat, vi introatur. §. sed & §. 8. Inst. l. 5. pr. §. §. segg. ff. h. t. Tendit hæc actio vel ad æstimationem injuriæ, sed faciendam à Judice & adjudicandam læso, vel ad poenam pecuniariam fisco interdum, vel ad corporis afflictivam: et quæ perpetua, quia Civilis. Demum §. 3. actio rei Persecutoria (scilicet bonæ existimationis) vel æcantatoria, seu ad Palmodiam: est introducta tum ex Consuetudine tum Jure Bavarico tit. 2. art. 2. quæ læsus exigit, ut reus contumeliam

dicta recantet seu revocet, eaque injuste à se attentata judicialiter fateatur, atque sic læsam existimationem restituat. Est Perpetua, utpote ex consuetudine, quæ est species Juris Civilis, descendens, seu durat 30. annis. Porro si per convictum, contumeliam, aut opprobrium ipsa in morali æstimatione non fuisset læsa, saltem graviter, alterius existimatio, nulla videtur actio concedenda contra convitiantem &c. sed Christiana deprecatio, vel alia reconciliatio (quæ etiam in casu læsionis gravis suadenda est) sufficeret. Laym. lib. 3. tit. 3. p. 2. c. 7. n. 6. ut si tantum defectus corporis fuisset obiectus, v.g. gibbositas, lippitudo &c.

Dico 1. Actio injuriarum tam Civilis, quæ est pœnalis, seu æstimatoria, aut ex Lege Cornelia, uti & rei persecutoria seu ad Palinodiam, quàm Criminalis, competit læso contra injuriantem. 2. quamvis non conjunctivè seu cumulativè, sed disjunctivè, nempe alterutra, vel Civilis pœnæ persecutoria, vel Criminalis, licet in arbitrio læsi sit hanc vel illam eligere. 3. exceptâ tamen rei persecutoria, seu recantatoria sive ad palinodiam, quacum & aliæ actiones ad pœnam, seu Civilis seu Criminalis, cumulari possunt. 4. omnis autem actio injuriarum est personalis, unde neque hæredibus læsi competit (exceptâ probabilibus actione ad palinodiam) neque contra hæredes lædentis. 5. est famosa, seu inferens infamiam Juris illi, qui condemnatur tanquam injurians, nisi Judex reservet famam &c. actio tamen ad palinodiam non Juris (sed Facti) infamiam invehit de Jure communi, bene tamen de Jure Bavarico. tit. 46. art. 9. si recantatio imperetur à Judice, & tamen non reservetur. Pars 1. constat ex §. 2. §. 8. §. 10. inf. l. 1. ff. eod. Palinodiam probat consuetudo. Pars 2. ex l. 6. ff. b. t. l. 14. ff. de accusat. quia tam Criminalis & publica, quàm Civilis privata, pœnam intentans, refertur ad eundem finem, nempe ad punitionem; his autem puniri idem delictum non convenit. Pars 3. colligitur ex §. 1. inf. Si quadrupes pauper. ubi dicitur, quod actiones, quæ tendunt ad diversos fines, cumulari possunt: sed actio ad palinodiam tendit ad restitutionem honoris per recantationem dicti contumeliosi, & sic est rei persecutoria, actio injuriarum alia verò ad pœnam, & est pœnæ persecutoria: ergo tendunt ad diversos fines. Confirmatur à pari: conditio furtiva, quæ tendit ad restitutionem rei ablata, cumulari potest cum actione furti, quæ tendit ad pœnam dupli vel quadrupli: ergo à pari. Favet Mynscent. 2. observ. 98. n. 10. Gail. l. 1. obs. 65. n. 5. & alii: dissentiunt tamen aliqui ea de causa, quod actio ad palinodiam vi consuetudinis sit iurrogata actioni injuriarum pœnali. Et hinc D. Christoph. de Chlingensperg. l. 4. tit. 4. inf. §. 15. dicit, se in praxi sæpe vidisse utrumque petitum, nempe pœnam & recantationem, nunquam tamen utrumque adjudicatum esse. Pars 4. ex §. 10. cit. quia descendit ex delicto, intendit pœnam, & sapit vindictam, quam moriens læsus præsumitur remisisse. Consonat l. 13. l. 15. §. 14. ff. eod. Actio ad palinodiam

Lib. V. R. P. Pichler.

ideo datur hæredibus injuriati, quia est rei persecutoria. Cœterum vi consuetudinis, Jure Bavarico tit. 46. a. 2. approbatæ, hodie passim ex injuria verbali tantum agi solet actione ad palinodiam, qua maxime suo honori consulit injuriatus. Pars 5. iterum solet probari ex §. 10. cit. Quod autem actio ad palinodiam de Jure communi non invehat infamiam Juris, eruitur inde, quia in nullo textu reperitur: quod verò infamiam Facti, exinde, quia apud viros honestos male audit, qui se ipsum mendacii arguere debuit. Infamia autem Juris non incurritur, si Judex fert sententiam in procuratorem, si conventus ante sententiam transigit cum injuriato autoritate Judicis, aut, si Judex, uti potest, & alicubi vi Statutorum debet, condemnando de injuria reservat famam. per l. 6. §. 2. §. 3. l. 13. §. pœna gravior ff. de his, qui not. infam. Pari modo infamia evitatur, si injuriatus remittit gratis injuriam. per l. non damnatos l. 8. C. ex quib. caus. infam. In Bavarica non tantum Judici cuicumque permittum est famam injurianti reservare, sed etiam, si causa injuriarum proposita adeò liquida non est, aut si nescitur, an non & injuriatus dederit causam injurianti, præceptum est actionem & processum injuriarum penitus tollere. Land. Diecht tit. cit. a. 10. Id quod praxis habet communis non solum apud rusticos & cives plebejos, quibus cavillandi & injuriandi libido frequentior est, sed etiam inter personas dignioris conditionis observatum est à nostra Facultate Juridica. Sic igitur pronuntiari solet: Soll der Beklagte umb so vil punctirt; (br)gens beyde zu guten Freunden gesprochen und alles übriges ex officio aufgehoben seyn. D. Herman. Ant. de Chlingensperg de Differentiis inter Jus Comm. & Bavar. ad tit. §. a. cit. pag. 164.

Quæres, an actione injuriarum teneatur, 7 qui crimen vel defectum verum obicit alteri, vel divulgat? R. 1. si crimen vel defectus est occultus, nec interest Reipublicæ, illud vel hunc detegi, tenetur hac actione, seu conveniri potest. Julius Clarus v. Injuria n. 15. ac alii multi; quia talis obicit vel vulgat injuste, & sic non sine dolo, in quo consistit substantia injuriæ; nam alter habet jus ad suam famam & honorem, quamdiu occultum manet ejus crimen vel defectus, nisi utilitas vel necessitas publica exigit revelationem. R. 2. Si verò interest Reipublicæ crimen vel defectum manifestari, uti est crimen homicidii, falsationis, furti, adulterii, defectus natalium &c. ne illo laborans promoveatur ad Prælaturam &c. & manifestetur in Judicio, manifestans non tenetur; quia non animò injuriandi, sed studio Reipublicæ, censetur manifestasse, nec æquum est, eum, qui nocentem infamavit, ob eam rem condemnari; quia peccata nocentium nota esse oportet, & expedit, ut ait l. 18. pr. ff. b. t. Secus, si manifestet extra Judicium, vel (in foro Canonico) si non præmittat manifestationi in Judicio admonitionem secretam, quam exigit Lex charitatis, ubi ea creditur suffectura ad aver-

428

tcn

tendum alterius damnum. P. Wiestner *h. t.*
n. 13. 14.

8 Dico 2. Adio injuriarum tollitur vel cessat
1. morte tam injuriantis quam injuriati, si ante
mortem lis non fuit contestata. *l. 13. pr. ff. h. t.*
nisi per injuriam simul datum sit damnum;
istud enim sibi refarciri etiam ab hæredibus per
injuriam damnificantis, quantum permittunt
hæreditatis vires, petere potest damnifica-
tus, & ejus hæredes. *c. 5. de Raptor. c. fin. de se-
pult.* 2. lapsu unius anni. *l. 5. C. h. t. excepta*
tamen actione injuriarum Civili, quæ descendit
ex Lege Cornelia, item rei persecutoria
seu recantatoria, a que ortæ ex libello famo-
so; quæ sunt perpetuæ, & primum præscrip-
tione 30. annorum extinguuntur. 3. satisfac-
tione pro illata injuria. *l. 17. §. 6. ff. eod.* 4. trans-
actione, vel pacto. *l. 11. §. 1. ff. eod.* 5. con-
donatione expressa. *l. 17. cit. §. 12. arg. c. 12. de*
For. Comp. ubi adverte, filium familias, vel Re-
ligiosum, invito patre, vel Superiore, non pos-
se injuriam, vel potius actionem injuriarum
remittere, quamvis vicissim pater loco filii fa-
milias, etiam invito, possit remittere. per *d. l.*
17. §. 12. nisi filius sit eminentioris condi-
tionis, quam pater. 6. condonatione vel remis-
sione tacita. *§. fin. Inst. §. l. 11. §. 1. ff. h. t.* ut
si injuriam passus non statim & in continenti
eam revocavit ad animum, quando potuit,
subridendo, aut signa dando, seu non agrè fer-
re, vel, si initio quidem se offensum ostendit,
dein verò amicitiam cum offendente restau-
rat, familiariter cum eo agit, sponte cum ipso
conversatur, ad convivium invitat, vel aliud
speciale commune, v. g. salutatio obviantis
non sufficit) charitatis signum eidem exhibet.
Ubi etiam nota, quod per hoc, quod injuria-
tus postea suscipiat Sacramentum Pœnitent-
iæ & Eucharistiæ, censetur quidem injuriam
remisisse, at non, ut aliqui putant perperam,
actionem injuriarum, etiam Criminalem. 7.
retorsione, quæ nihil est aliud, quam propul-
satio injuriæ verbalis in ipsum injuriantem
propria auctoritate & in continenti facta, v. g.
si voces cum mendacem, vel dicas, eum men-
tiri ut furem vel latronem, aut esse talem,
qualem te esse asserit, ac tamdiu habendum
pro tali, donec objectum crimen probaverit;
sic enim defenditur honor, & infamatio evita-
tur. Verum de hac

9 Quæres, an Retorsio sit licita, ac fieri possit
absque nova injuria adversus injuriantem? &
est licita, si habeat has condiciones. 1. si læsus
es injuria verbali; nam infligenti alapam non
potes reddere aliam, nisi plures timendi cau-
sam habeas. 2. si fiat animò te defendendi, &
propulsandi injuriam. 3. si fiat in continenti,
seu statim, ac fieri potest, moraliter loquendo;
si enim absenti illata fuisset injuria, posses post
aliquod intervallum temporis, ubi rescisti, re-
torquere vel scriptò, vel coram Notario cum
testibus. 4. si observetur moderamen incul-
patæ tutelæ; quod non observares, si objiceres
crimen longè gravius, vel longè diversum ab
eo, quod tibi objectum est, nec serviens ad mi-
nuendam vel tollendam injuriam tibi illatam;

si injuriam verbalem reali, v. g. verberibus
injuriam privativam tibi illatam publicè affu-
sionem retorqueres &c. De jure Bavar. Tit.
96. a. 6. & 7. injuria stante pede, si præsentis,
& si absenti illata est, intra mentem faciendū;
nec sufficit præcisè dicere, alterum mentis
sed aptis in adversarium verbis transire de-
bet. Ratio Responsionis est; quia suum hono-
rem defendere, ac injuriam repellere, cuius
permisum est. *arg. l. 3. ff. de j. & j. & j. & j.*
animo dolorem, quem quis ex recenti tenet
injuria, temperare difficillimum. *l. 39. §. 1. ff. de*
L. Jul. de adult. Oppones. Jus detractionis tan-
tum datur adversus injuriam turpem, vel
præsentem, non præteritam, alias enim non
vindicta privata: sic non licet repetere
eum post intervallum aliquod, qui te percu-
sit. 12. Esto, quod hoc regulariter verum sit
injuria Reali; in Verbalis tamen, quæ more
moraliter, postquam verba physice prætere-
runt, & præsens censetur, nisi retorsione, vel
post morale intervallum, postquam innotuit
tollatur suspicio de objecto crimine etiam
dientis, vel Judicis auctoritate extimatur. De
retorsione & tota materia de Injuriis
consultatur Harpprecht ad *b. t. in Injuriis.*

§. 2.

De Damno dato. Ubi etiam de Re- pressalijs, & Pignorationibus.

Sciendum 1. per damnum datum hic, primo
Injuri. Digest. & Cod. ad Legem Aquiliam, non in-
telligi illud, quo quis cum suo lucro nocet al-
teri, uti fit per furtum, rapinam, viros, de quibus
egimus in suis Titulis, sed tale damnum,
quod alteri voluntariè quidem, & per injuriam
sive formalem sive materiale, inferitur, ut
ne inferentis lucro vel emolumento, ut si res
aliena corrumpatur, deterioretur, destruantur,
v. g. ædes incenduntur, animal occidatur, aut
vulneretur, vestes lacerentur &c. si vero de illis
fiat dolo verò, seu animò nocendi factis manife-
stò, vel dolo præsumptò, seu ubi ex indicis val-
de verisimilibus & conjecturis talis animus in-
tervenisse censetur, uti fit in culpa lata & latro-
re, ut vocant, sive ex culpa Theologica, quæ con-
tinet peccatum coram Deo, sive mere Juridica,
quæ non est conjuncta cum peccato coram
Deo, v. g. propter defectum advertentie ad
Legem Dei vel obligationem in conscientia in
aliquid faciente aut omittente, ex quo oritur
alteri damnum, seu dein illa culpa Juridica
fuerit, levis, seu levissima, sive denique ex causa
fortuito, quando damnum alterius, ex actione
vel omissione secutum, prævideri, aut evitari
nec potuit, nec debuit. Quid sit culpa Juridica,
lata, levis, & levissima, explicavi ad tit. 31.
de Pactis in lib. 1.

Sc. 2. Sicut damnum ex vero delicto, cum
rum dolo vel culpa propria, ad quod reparan-
dum media & actionem suppetit famola ex
Aquila, dari potest, ita quoque dari potest
quasi delicto, videlicet ex imperitia, vel alieno
facto, non proprio dolo, vel culpa, & tunc
damnum passio succurrunt Leges Noxales.